

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

İKTİSAT FAKÜLTESİ

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

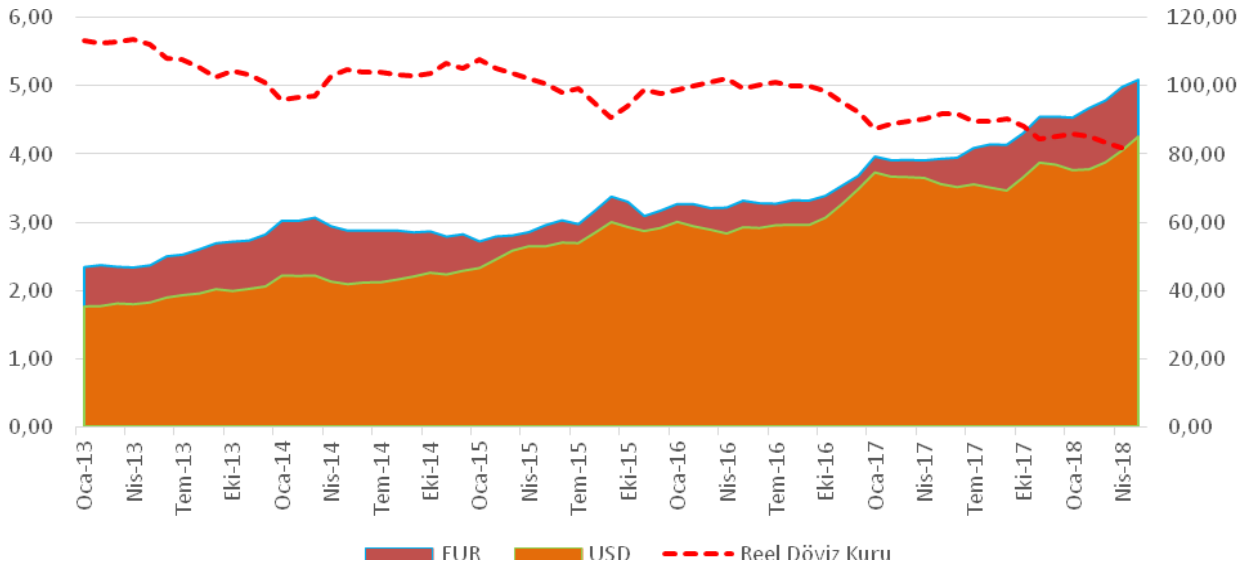
DÖVİZ KURLARI

YURT DIŞINDAN PORTFÖY
YATIRIMLARI VE İÇ
BORÇLANMA SENETLERİENFLASYON
ORANLARIİŞSİZLİK
ORANLARI

Döviz Kurlarında Hızlı Yükseliş

2018 yılının Mart ve Nisan ayında Türk Lirası'nda (TL) yaşanan değer kaybı **Mayıs ayında hızlanarak arttı**. ABD Doları'nın değeri Mayıs ayı ortalamasında 4,41 TL olurken Euro'nun değeri ise ortalama olarak 5,09 TL oldu. Nisan 2018'de reel döviz kuru endeksi ise 81,71 seviyesinde gerçekleşerek 2003 yılından beri gerçekleşen en düşük seviye oldu. Döviz kurlarındaki ani dalgalanmalar ve reel döviz kuru endeksinin bu denli düşük seviyede kalması TL'ye olan güveni olumsuz yönde etkilemektedir. Artan belirsizlikle birlikte TL cinsinden dış borç yükünün artması ekonominin görünümünü olumsuz etkilemektedir.

Şekil 1: Döviz Kurları

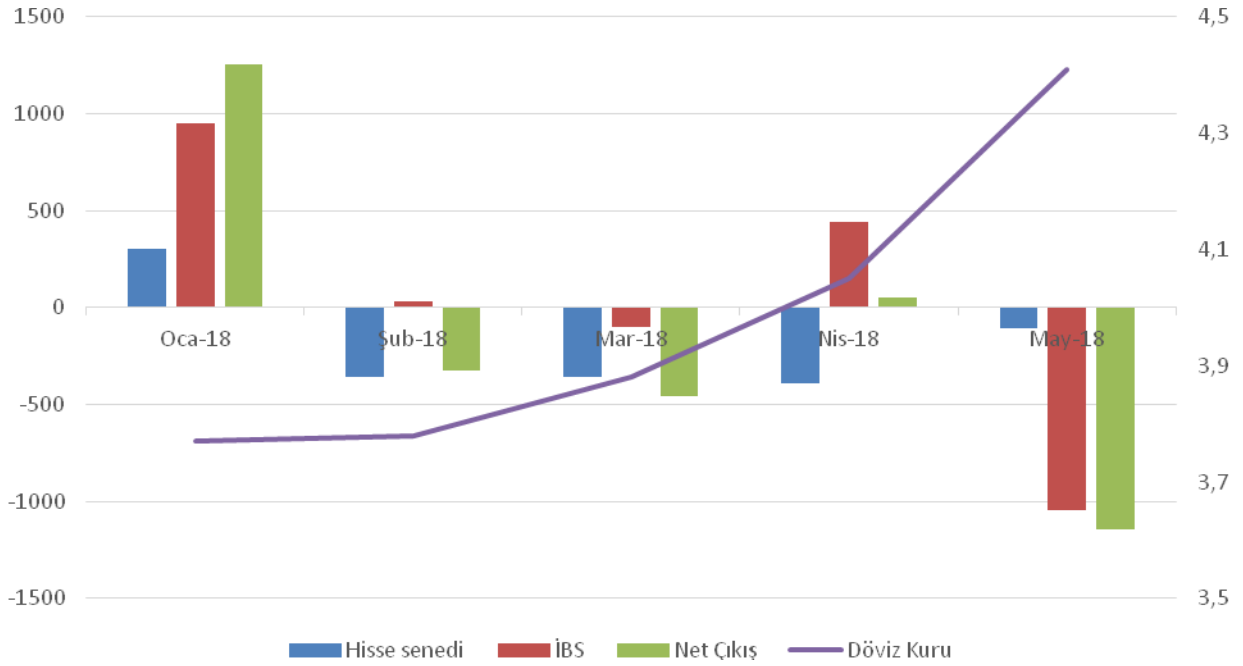
Dolar ve Euro'da gerçekleşen bu artış ihracat yapan firmalar açısından bir avantaj doğursa da Türkiye'deki üretim yapısının ithalata bağımlı olması, kurların artışından sağlanan bu avantajı aşındırmaktadır. Politika yapımcıları için kısa dönemde döviz kurlarındaki dalgalanmayı hafifletmek, uzun vadede ise daha yapısal reformlar gerçekleştirilerek ekonomideki dış bağımlılığın azaltılması öncelik olmalıdır. Ay sonuna doğru TCMB bankasından gelen faiz artışı hamlesi dövizin ateşini düşürse de döviz artış baskısı devam etmektedir.

Döviz kurlarındaki artış ekonomideki belirsizlikleri arttırarak yatırım kanallarını tıkamaktadır.

Yabancı Portföy Yatırımları ve İç borçlanma

Yurt dışı yerleşikler 4-25 Mayıs 2018 tarihlerinde 1 milyar 43 milyon Dolar'lık Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS), 140 milyon Dolar'lık hisse senedi, 120 milyon Dolar'lık Şirket Borçlanma Senedi satışı gerçekleştirdiler. Bunun karşılığında yurt dışı yerleşikler 29 milyon Dolar değerinde hisse senedi alımı gerçekleştirdiler. Bu durum ABD Doları'nın Mayıs ayındaki hızlı yükselişi ile yurt dışı yerleşiklerin TL'ye olan güveninin azalmasının ve Dolar'a olan taleplerinin artmasından kaynaklandı.

Şekil 2: Yurt dışında Yerleşik Kişilerin Portföyündeki Hisse Senedi ve DİBS (Milyon ABD Doları) ve Döviz Kuru-2018

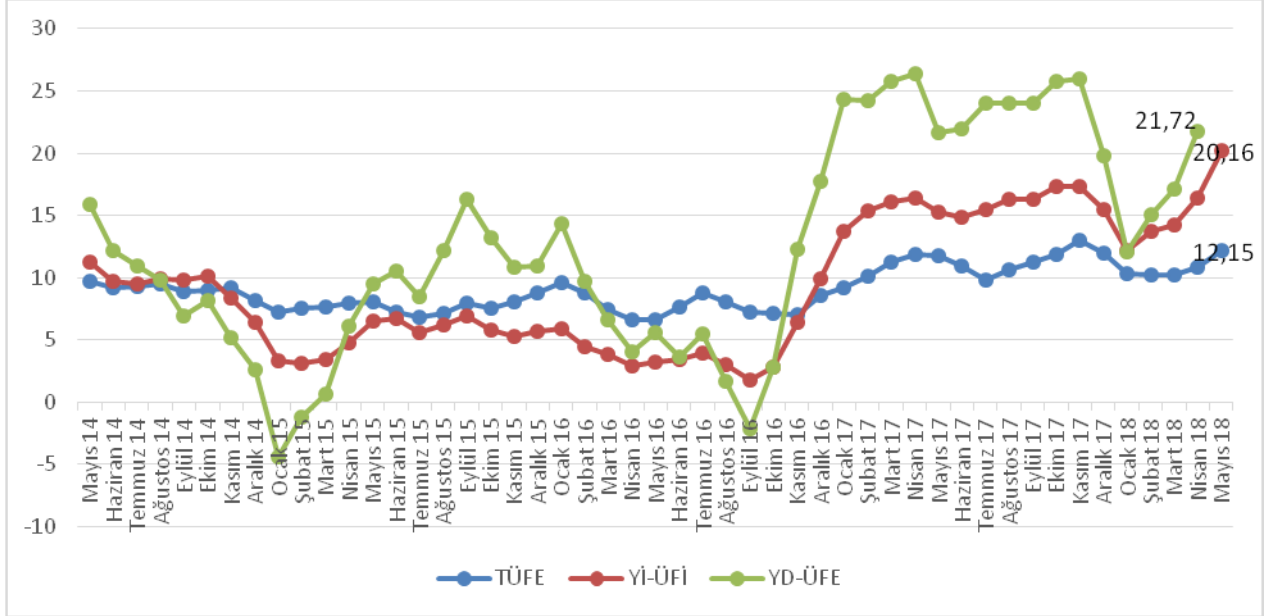
DİBS stoklarının seyrine bakıldığında Nisan 2018 dönemine göre Mayıs 2018 döneminde hızlı bir düşüş yaşandığı görülmektedir. Mayıs 2018'de DİBS stokları 23 milyar 253 milyon Dolar'a düştü. Bunun yanında yurt içi hisse senedi stoku 37 milyar 480 milyon Dolar'a şirket borçlanma stokları 789 milyon 600 Bin'e geriledi. Dolar/TL paritesindeki yükseliş seyri yurt içi ekonomide sermaye piyasalarının hareketlenmesinde etkili oldu.

Yüksek cari açık nedeniyle dış kaynak ihtiyacı devam ederken, kısa vadeli dış borç ödemeleri ve borçlanma maliyetlerinin artmış olması kırılganlığı arttırıyor.

Enflasyon Artmaya Devam Ediyor

2018 Mayıs ayında hem Tüketici Fiyat Endeksi'nde (TÜFE) hem de Üretici Fiyat Endeksi'nde (ÜFE) önemli artışlar meydana geldi. 2018 Mayıs ayında **TÜFE'de** yıllık artış %12,15 oldu. Nisan 2018'e göre ise TÜFE'deki artış %1,62 seviyesinde gerçekleşirken 2017'nin Aralık ayına göre ise artış %6,39 seviyesinde oldu. Mal grupları itibariyle bakıldığında yıllık en fazla TÜFE artışı %20,02 ile ulaştırma grubunda oldu. Bunun yanında ev eşyası grubu %16,87, çeşitli mal ve hizmetler grubunda %15,38, lokanta ve oteller grubunda %12,51 ve kontu grubunda %11,24 artış gerçekleşti.

Şekil 3: Enflasyon Oranları (TÜFE ve ÜFE)

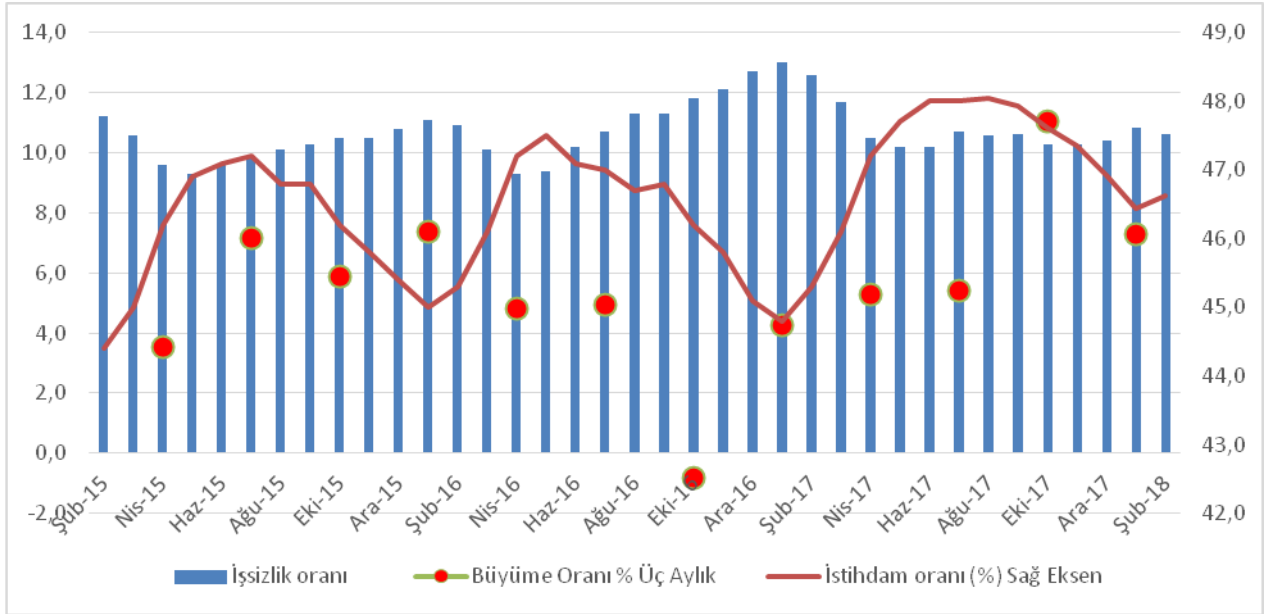

2018 Mayıs Dönemi **Yurt İçi ÜFE'deki** artış aynı dönemdeki TÜFE değerinin çok üstünde, %20,16 seviyesinde gerçekleşerek 2003 Ağustos ayından beri gerçekleşen en yüksek seviye oldu. Yurt İçi ÜFE'deki aylık artış ise %3,39 seviyesinde gerçekleşti. Yurt İçi ÜFE'yi oluşturan alt gruplar arasındaki enerji grubu hem aylık bazda hem de yıllık bazda sırasıyla %8,81 ve %20,51 seviyesinde gerçekleşerek ilk sırada yer aldı. Ocak 2018'den itibaren yükseliş seyrine giren **Yurt Dışı ÜFE** değeri ise 2018 Mayıs ayında %21,72 seviyesinde gerçekleşti. **Döviz kurlarındaki yükseliş** hem bir maliyet unsuru olarak hem de ithalat kanalıyla enflasyon oranlarının yükselmesinde etkili oldu.

İşsizlik Oranı Çift Hanede

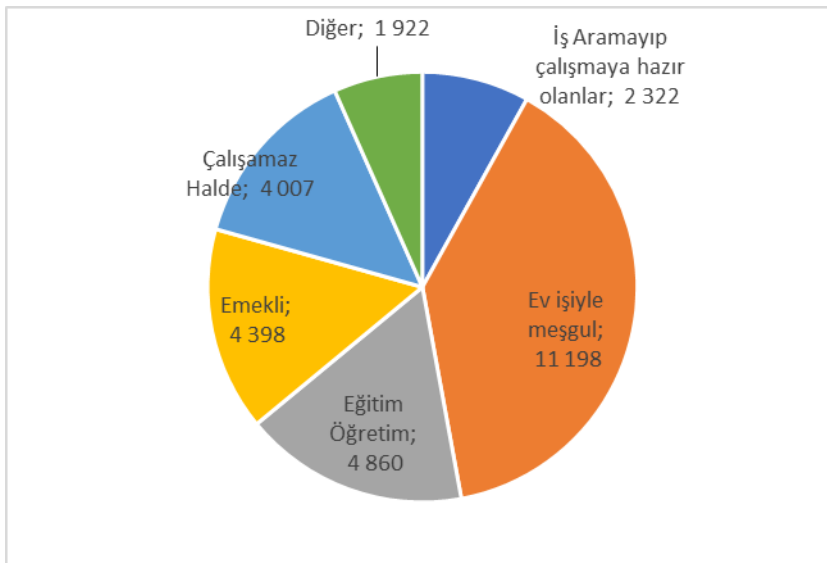
Şubat 2018'de bir önceki yılın aynı ayına göre **işsizlik oranı** 2 puan azalarak %10,6 seviyesinde oldu. Aynı dönemde istihdam oranı ise 1,3 puan artışla %46,6 oldu. 15-24 yaş aralığını belirten genç nüfusun işsizlik oranı %4,3 puan azalışla %19,9 olarak gerçekleşti. İşsizlik oranlarında azalış seyri görülmektedir. Ancak hala çift haneli bir seviyede olması ve hem döviz kurlarının hem de enflasyon oranlarının yükseldiği bir ortamda belirsizliğin yaygınlaşma tehlikesi daha öncelikli ve kalıcı bir istihdam politikasının yürütülmesini gerektirmektedir.

Şekil 4: İşsizlik, İstihdam ve Büyüme Oranları

2018 Şubat ayı itibariyle Türkiye'de rakamsal olarak 3 milyon 354 bin işsiz mevcuttur. **İş arayıp çalışmaya hazır olanların** sayısı 2 milyon 322 bin kişi iken **ev işiyle meşgul olanların** sayısı 11 milyon 198 bin kişi oldu.

Şekil 4: İş Gücüne Dahil Olmama Nedenleri

Yasal Uyarı

Bu bültende yer alan bilgiler güvenilir olduğuna inanılan ve kamuya açık olan kaynaklardan derlenmiştir. Bülten sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır, Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamaktadır. Bülteni hazırlayan akademisyenlerin kişisel görüşleri ve değerlendirmelerini içerebilir. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi bültende yer alan bilgi ve değerlendirmelerin kesin doğruluğu ya da değişmezliği ile ilgili bir garanti vermemektedir. Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi bültende yer alan bilgileri herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu bültende yer alan bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaysız oluşabilecek zararlardan Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi hiçbir şekilde sorumluluk üstlenmemektedir.

Bu bültende yer alan bilgilere kişisel kullanımlar için izin verilmiştir, bunun dışında ticari ya da kamusal olsun herhangi bir kullanımda Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi'nin izni olmadan kısmen ya da tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.

Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü Öğretim Elemanları
Prof. Dr. Cengiz Bahçekapılı cbahcekapili@marmara.edu.tr
Araş. Gör. Suat Aksoy suat.aksoy@marmara.edu.tr
Araş. Gör. Buket Çetin buket.cetin@marmara.edu.tr

